

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра міжнародних економічних відносин та управління проектами

Професор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Івритюк С. В. *С.В.І.*

Протокол № 2 від «16» жовтня 2019 р.

№11216102019

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни
Міжнародні економічні відносини

Підготовки		Бакалавра
Галузь знань	29	Міжнародні відносини
Спеціальність	292	Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Освітньо-професійна програма		Міжнародні відносини Міжнародна інформація

Луцьк – 2019

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» для студентів факультету міжнародних відносин спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» за освітньо-професійними програмами «Міжнародні відносини», «Міжнародна інформація». – 14 с.

Розробник: кандидат економічних наук, асистент кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами Кухарик Вікторія Василівна

Рецензент: к.г.н., доцент кафедри міжнародних відносин та регіональних студій Романюк Наталія Іванівна

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами

протокол № 2 від 4 жовтня 2019 р.

Завідувач кафедри: _____ (Бояр А.О.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету міжнародних відносин

протокол № 2 від 4.10 р.

Голова науково-методичної комісії факультету _____ (Романюк Н.І.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

протокол № ____ від ____ . ____ . 20__ р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	29 Міжнародні відносини 029 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії Міжнародні відносини, міжнародна інформація Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання - 2
		Семестр - 1
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції – 44 год.
		Практичні (семінарські) – 24 год.
		Самостійна робота - 44 год.
	Консультації - 7 год.	
	Форма контролю: екзамен	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна покликана ознайомити студентів з основними формами та базовими категоріями міжнародних економічних відносин, тенденціями розвитку міжнародних економічних відносин, методами та основними інструментами регулювання різних форм міжнародної економічної діяльності на різних рівнях (національному, міжнародному, глобальному). Основними завданнями вивчення дисципліни «Міжнародні економічні відносини» є: вивчення особливостей формування та розвитку системи міжнародних економічних відносин; осмислення основних форм, закономірностей та особливостей розвитку міжнародних економічних відносин в сучасних умовах; аналіз системи регулювання міжнародних економічних відносин та засвоєння специфіки механізму регулювання міжнародних економічних відносин; особливостей регулювання форм міжнародних економічних відносин за посередництвом міжнародних економічних організацій.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:

Студенти повинні знати:

передумови, особливості та тенденції розвитку різних форм міжнародних економічних відносин (міжнародної торгівлі, міжнародного руху капіталу, міграції робочої сили, міжнародної передачі технологій);

суть основних понять і категорій міжнародних економічних відносин; основні принципи та інструменти регулювання міжнародних економічних відносин;

типи і принципи зовнішньоекономічної політики держави;

особливості механізму функціонування міжнародних товарних та торгових угод, механізму валютно-фінансового регулювання;

характеристики та ефективність інструментів регулювання різних форм міжнародних економічних відносин;

Студенти повинні вміти: застосовувати отримані теоретичні знання на практиці, зокрема: аналізувати передумови і процеси розвитку міжнародних економічних відносин; визначити зміст, форми та тенденції розвитку міжнародних економічних відносин; аналізувати стан сучасних міжнародних економічних відносин, проблеми та перспективи їх розвитку; узагальнювати, робити висновки і прогнози розвитку міжнародних економічних відносин; аналізувати ознаки та ефекти використання різних інструментів регулювання на розвиток міжнародних економічних відносин; опрацьовувати для практичних цілей дані міжнародної економічної статистики.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН.

Тема 1. Міжнародні економічні відносини у системі світової економіки.

Сутність МЄВ. Об'єкти та суб'єкти МЄВ. Принципи, рівні та структура МЄВ. Світове господарство та МПП. Форми МПП. Структура світової економіки. Основні показники розвитку світової економіки.

Тема 2. Міжнародні торгівельні відносини.

Сутність та причини міжнародної торгівлі. Показники МТ. Форми і методи сучасної міжнародної торгівлі. Міжнародний ринок послуг. Види послуг. Особливості постачання послуг.

Тема 3. Міжнародний рух капіталу.

Сутність міжнародного руху капіталу. Ринок капіталів. Форми міжнародного руху капіталів. Міжнародний кредит і його основні види. Сутність інвестицій. Прямі і портфельні інвестиції. Чинники прямого іноземного інвестування. Тенденції розвитку ринку міжнародних інвестицій

Тема 4. Міжнародна міграція робочої сили.

Причини і види міграції робочої сили. Етапи та напрями міграції робочої сили. Наслідки міграції робочої сили для країн імпортерів та країн експортерів. Особливості міжнародної трудової міграції на сучасному етапі. Сучасні центри тяжіння робочої сили

Тема 5. Міжнародний трансфер технологій.

Сутність та форми міжнародного технологічного обміну. Особливості міжнародного технологічного обміну у сучасних умовах. Види ліцензійних домовленостей, особливості міжнародної ліцензійної торгівлі. Строки ліцензійних умов. Економічний зміст патенту. Особливості міжнародного ринку інжинірингових послуг.

Тема 6. Міжнародні валютно-фінансові відносини.

Світова валютно-фінансова система, принципи її функціонування, етапи розвитку. Поняття валюти і її види. Сутність обмінного валютного курсу. Плаваючий та фіксований валютний курс. Сутність та форми міжнародних розрахунків. Платіжний баланс, його сутність та структура. Чинники, які впливають на стан платіжного балансу.

Тема 7. Міжнародні економічні інтеграційні процеси.

Поняття, цілі та об'єктивні умови міжнародної економічної інтеграції. Етапи міжнародної економічної інтеграції. Особливості розвитку європейських інтеграційних процесів. НАФТА. Економічна інтеграція у Азіатсько-Тихоокеанському регіоні (АСЕАН, АТЕС) та проблеми інтеграційних процесів в Африці. Проблеми інтеграційних процесів східної Європи і пострадянських країн.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ЗМІСТ І СТРУКТУРА РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН. МЕТОДИ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ТОРГІВЕЛЬНИХ ВІДНОСИН.

Тема 8. Механізм регулювання міжнародних економічних відносин.

Об'єктивна необхідність регулювання міжнародних економічних відносин. Об'єкти та суб'єкти регулювання. Основні принципи, інструменти та методи регулювання. Рівні механізму регулювання: національний, міжнародний та наднаціональний. Сфери регулювання: макро-, мезо-, мікроекономічна. Ендогенна та екзогенна система регулювання міжнародних економічних відносин.

Тема 9. Держава як регулятор міжнародних економічних відносин. Фірми у системі регулювання міжнародних економічних відносин.

Сутність, цілі та чинники зовнішньоекономічної політики держави. Характер та методи впливу держави на міжнародні економічні відносини. Структура сучасної системи регулювання міжнародних економічних відносин. Торговельно-політичне регулювання. Головні інструменти торгової політики. Валютно-кредитні методи регулювання. Неформальні бар'єри.

Поняття глобальної фірми. Етно-, полі- та геоцентричні фірми. Торговельна політика інтеграційних об'єднань (на прикладі Європейського Союзу).

Тема 10. Тарифні методи регулювання міжнародної торгівлі. Економічна роль тарифів.

Поняття та функції мита. Основні види мита. Рівень ставок мита. Номінальний та реальний рівень протекціонізму. Ефективна ставка тарифу. Оптимальний тариф. Поняття тарифної квоти. Доцільність застосування експортного мита.

Економічна роль тарифів у малій та великій країні. Ефекти застосування тарифу: ефект перерозподілу, ефект захисту, ефект споживання, ефект умов торгівлі. Аргументи за і проти тарифу.

Тема 11. Регулювання світової торгівлі у межах ГАТТ/СОТ.

Основні принципи і правила СОТ, її функції у лібералізації і контролі світової торгівлі. Механізм торгових конференцій. Основні раунди переговорів. Механізм огляду торгової політики і практики країн-членів СОТ.

Тема 12. Нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі.

Сутність і види нетарифного регулювання. Кількісні методи: квотування, ліцензування, добровільне обмеження експорту. Види квот і ліцензій. Економічний ефект імпорتنих і експортних квот. Фінансові методи регулювання торгівлі. Субсидії, кредити, демпінг. Торгові угоди і правові режими. Приховані методи регулювання торгівлі. Технічні бар'єри, внутрішні податки та збори, державні закупівлі, вимоги про вміст місцевих компонентів.

Тема 13. Міжнародні товарні та торгові угоди в системі регулювання міжнародної торгівлі.

Формування міжнародних асоціацій виробників та експортерів певних видів товарів. Механізм функціонування товарних угод. Застосування розподілу квот на виробництво та експорт товару. Умови картельного регулювання цін на міжнародних ринках. Приклади міжнародних товарних угод.

Міжнародні торгові угоди. Преференційні угоди та угоди про вільну торгівлю. Приклади дії таких угод. Економічний ефект торгових угод.

Тема 14. Обмежувальна ділова практика в міжнародних економічних відносинах.

Сутність обмежувальної ділової практики (ОДП). Особливості ОДП: діяльність або поведінка підприємств; наявність домінуючого становища на ринках; обмеження доступу на міжнародні ринки конкурентів; різні форми угод.

Основні види ОДП. Форми протидії ОДП на національному та міжнародному рівнях. Механізми сприяння розвитку конкуренції. ЮНКТАД та протидія ОДП. СОТ та проекти угод з правил конкуренції.

Тема 15. Регулювання міжнародної торгівлі послугами. Роль міжнародних організацій у створенні умов функціонування світових ринків послуг.

Основні інструменти регулювання торгівлі послугами. Регулювання доступу на ринок. Обмеження у використанні національного режиму. Кількісні квоти на імпорту послуг. Обмеження на створення філій іноземних компаній, переміщення виробників та споживачів послуг. Виключення з національного режиму. Особливості регулювання міжнародної торгівлі окремими видами послуг.

Діяльність ЮНКТАД, ОЕСР по лібералізації ринку послуг. Генеральна угода з торгівлі послугами; генеральна угода з фінансових послуг.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ЗМІСТ І РЕГУЛЮВАННЯ ОКРЕМИХ ФОРМ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН.

Тема 16. Зміст і структура регулювання міжнародного руху капіталу. Характер державного регулювання руху капіталу. Двосторонні і регіональні аспекти регулювання руху капіталу.

Основні суб'єкти регулювання. Ендогенні та екзогенні механізми регулювання руху капіталу. Умова ринкової рівноваги на зовнішніх ринках капіталів. Економічні ефекти прямих інвестицій.

Види бар'єрів входу на ринок капіталів. Режими зарубіжного інвестування. Форми та методи впливу ТНК на механізм міжнародного переміщення капіталу. Основні тенденції розвитку механізму регулювання міжнародного руху капіталу.

Лібералізація припливу іноземних інвестицій. Стан інвестиційного клімату в країнах світу. Системи оцінки привабливості національних економік для іноземних інвесторів. Двосторонні та регіональні аспекти регулювання руху капіталів. Основні моделі «входу та заснування». Угоди про взаємний захист та заохочення іноземних інвестицій. Угоди про запобігання подвійного оподаткування. Принципи вільного руху капіталів у Європейському Союзі. Спільна угода про інвестиції (АСЕАН, 1987), Арабський інвестиційний договір (1981). Глобалізація регулювання міжнародного руху капіталу. Показники глобалізації. МВФ про глобалізацію руху капіталу. Діяльність ЕКОСОП, ЮНКТАД та Центру ООН з ТНК у сфері сприяння міжнародному руху капіталу. Світовий банк та регулювання

міжнародного руху капіталу. Основні напрями та сценарії розвитку глобального переговорного процесу з регулювання зарубіжних інвестицій.

Тема 17. Основні напрями регулювання міжнародної міграції робочої сили. Дво- та багатосторонні угоди про міграцію робочої сили.

Механізм ринкового регулювання міжнародного руху робочої сили. Економічні ефекти міграції. Фактори модифікації ринкового механізму міжнародної міграції робочої сили. Державне регулювання міжнародної міграції. Еміграційна та імміграційна політика. Засоби, застосовувані національними державами та регіональними інтеграційними угрупованнями для регулювання міграційних потоків.

Внутрішні та зовнішні аспекти регулювання міграції у Європейському Союзі та США. Шенгенська угода. Конвенції Міжнародної організації праці з проблем міграції робочої сили. Діяльність Міжнародної організації міграцій.

Тема 18. Регулювання прав інтелектуальної власності у світовому господарстві.

Економічний зміст та види прав інтелектуальної власності. Особливості інтелектуальної власності. Авторські та суміжні права. Права промислової власності.

Основні механізми захисту прав інтелектуальної власності. Угода СОТ про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (ТРИПС), її зміст і структура.

Тема 19. Основи регулювання міжнародних інтеграційних процесів.

Сфери регулювання економічних відносин на різних етапах міжнародної інтеграції. Співвідношення незалежної, скоординованої, спільної та єдиної зовнішньоекономічної політики. Регулювання економічної діяльності у межах Європейського Союзу. Митне регулювання, валютна інтеграція, єдина аграрна політика, політика у сфері охорони довкілля, запобігання змінам клімату. Особливості регулювання міжнародних економічних відносин в інших інтеграційних об'єднаннях: СНД, НАФТА, АСЕАН, МЕРКОСУР, КАРИКОМ. Органи управління. Сфери та характер регулювання.

Структура навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин на				
	Усього	Лек	Сем	Сам	Конс
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи дослідження форм міжнародних економічних відносин					
Тема 1. Міжнародні економічні відносини у системі світової економіки.	6	2	2	2	
Тема 2. Міжнародні торговельні відносини.	4	2		2	
Тема 3. Міжнародний рух капіталу.	7	2	2	2	1
Тема 4. Міжнародна міграція робочої сили.	4	2		2	
Тема 5. Міжнародний трансфер технологій.	4	2		2	
Тема 6. Міжнародні валютно-фінансові відносини.	8	2	2	3	1
Тема 7. Міжнародні економічні інтеграційні процеси.	6	2		3	1
Разом	39	14	6	16	3

Змістовий модуль 2. Зміст і структура регулювання міжнародних економічних відносин. Методи регулювання міжнародних торгівельних відносин.					
Тема 8. Механізм регулювання міжнародних економічних відносин.	4	2		2	
Тема 9. Держава як регулятор міжнародних економічних відносин. Фірми у системі регулювання міжнародних економічних відносин.	6	2	2	2	
Тема 10. Тарифні методи регулювання міжнародної торгівлі. Економічна роль тарифів.	6	2	2	2	
Тема 11. Регулювання світової торгівлі у межах ГАТТ/СОТ.	6	2	2	2	
Тема 12. Нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі.	5	2		2	1
Тема 13. Міжнародні товарні та торгові угоди в системі регулювання міжнародної торгівлі.	6	2		2	
Тема 14. Обмежувальна ділова практика в міжнародних економічних відносинах.	5	3	2	2	
Тема 15. Регулювання міжнародної торгівлі послугами. Роль міжнародних організацій у створенні умов функціонування світових ринків послуг.	8	3	2	2	1
Разом	46	18	10	16	2
Змістовий модуль 3. Регулювання окремих форм міжнародних економічних відносин					
Тема 16. Зміст і структура регулювання міжнародного руху капіталу. Характер державного регулювання руху капіталу. Двосторонні і регіональні аспекти регулювання руху капіталу.	9	3	2	3	1
Тема 17. Основні напрями регулювання міжнародної міграції робочої сили. Дво- та багатосторонні угоди про міграцію робочої сили.	8	3	2	3	1
Тема 18. Регулювання прав інтелектуальної власності у світовому господарстві.	9	3	2	3	1
Тема 19. Основи регулювання міжнародних інтеграційних процесів.	9	3	2	3	1
Разом	35	12	8	12	4
Всього годин	120	44	24	44	8

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

№ з/п	Тема	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи дослідження форм міжнародних економічних відносин		
1	Міжнародні економічні відносини у системі світової економіки.	2
2	Міжнародні торгівельні відносини.	2
3	Міжнародний рух капіталу.	2
4	Міжнародна міграція робочої сили.	2
5	Міжнародний трансфер технологій.	2
6	Міжнародні валютно-фінансові відносини.	2
7	Міжнародні економічні інтеграційні процеси.	2
Змістовий модуль 2. Зміст і структура регулювання міжнародних економічних відносин. Методи регулювання міжнародних торгівельних відносин		
8	Механізм регулювання міжнародних економічних відносин.	2
9	Держава як регулятор міжнародних економічних відносин. Фірми у системі регулювання міжнародних економічних відносин.	2
10	Тарифні методи регулювання міжнародної торгівлі. Економічна роль тарифів.	2
11	Регулювання світової торгівлі у межах ГАТТ/СОТ.	3
12	Нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі.	3
13	Міжнародні товарні та торгові угоди в системі регулювання міжнародної торгівлі.	3
14	Обмежувальна ділова практика в міжнародних економічних відносинах.	3
15	Регулювання міжнародної торгівлі послугами. Роль міжнародних організацій у створенні умов функціонування світових ринків послуг.	3
Змістовий модуль 3. Регулювання окремих форм міжнародних економічних відносин		
16	Зміст і структура регулювання міжнародного руху капіталу. Характер державного регулювання руху капіталу. Двосторонні і регіональні аспекти регулювання руху капіталу.	3
17	Основні напрями регулювання міжнародної міграції робочої сили. Дво- та багатосторонні угоди про міграцію робочої сили.	3
18	Регулювання прав інтелектуальної власності у світовому господарстві.	3
19	Основи регулювання міжнародних інтеграційних процесів.	
Разом		44 год.

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Дисципліна складається з трьох змістових модулів та її вивчення не передбачає виконання ІНДЗ. Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

1. поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 40 балів);
2. модульні контрольні роботи (максимум 60 балів).

Модуль 1. Поточний контроль (максимум = 40 балів)												Модуль 2. Модульний контроль (максимум = 60 балів)			Заг. к-сть балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3				МКР 1	МКР 2	МКР 2	Іспит
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	T 11	T 12				
4	4	3	3	3	4	3	4	3	3	3	3	20	20	20	100

Критерії оцінювання

З кожної із тем змістових модулів, які виносяться на семінарські заняття студент може отримати певну кількість балів. Загальна сума балів, яку студент отримує за відповіді на семінарських заняттях – 40.

Виступи студентів на семінарах оцінюються, виходячи з визначеної кількості балів. При цьому остаточна кількість балів, отримана на семінарі, визначається і оголошується в кінці заняття, враховуючи доповнення та інші види активності студента. Враховується повнота та вчасність виконання самостійного завдання.

Після освоєння кожного змістового модуля обов'язковим є написання модульної контрольної роботи. У завданнях модульних робіт вказано, яка кількість балів може бути виставлена за кожне завдання за умови його правильного виконання. За кожну модульну контрольну роботу студенти отримують певну кількість балів. Загальна сума балів модульного контролю – 60.

Підсумковий контроль проходить у формі екзамену, за складання якого студент може отримати максимум 60 балів. Студент обов'язково складає екзамен у тому разі, якщо набрав менше 75 балів протягом семестру, або якщо не згідний з балами, які набрав. В такому разі, бали за модульні контрольні роботи анулюються, залишаються бали за поточне оцінювання.

Загальна сума балів за курс – 100. Оцінка за освоєння курсу виставляється згідно шкали оцінювання.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
	для екзамену
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. An Introduction to International Economic Relations .- Edited by Yuriy Kozak, Temur Shengelia – Tbilisi : Publishing House „ Universal“ , 2014. - 224 p An Introduction to International Economic Relations .- Edited by Yuriy Kozak, Temur Shengelia – Tbilisi : Publishing House „ Universal“ , 2014. - 224 p (<http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1944/1/An%20Introduction%20to%20International%20Economic%20Relations.pdf>)
2. International trade: training manual. - Edited by Y. Kozak, A Gribincea.– Chisinau: CEP-USM, 2016 - 259 p. (<http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4442/1/International%20trade.pdf>)
3. World Economy and International Economic Relations: Training manual. - Edited by Y. Kozak , T. Shengelia – Tbilisi : PH «UNIVERSAL» , 2016- 223 p.(<http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4443/1/World%20Economy%20and%20International%20Economic%20Relations.pdf>)
4. Амеліна І В. Міжнародні економічні відносини [текст] : навч. посіб. / Амеліна І. В., Попова Т. Л., Владимиров С. В. - К. : «Центр учбової літератури», 2013. - 256 с. (http://www.dut.edu.ua/uploads/1_941_87386315.pdf)
5. Козак Ю.Г. Міжнародні економічні відносини. Навч. посібник. – Одеса- «ТОВ.ПЛУТОН» , 2016. – 352 с. (<http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5240/1/%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%96%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%96%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D1%81%D0%B8%D0%BD%D0%B8.pdf>)
6. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : навч. посібник / Т.В. Шталь [та ін.]. – Харків : «Видавництво «Форт», 2015. – 364 с (<http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/1595/1/%D0%B5%D0%BA.229939%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B0%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B0%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BC%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%96%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%96%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D1%81%D0%B8%D0%BD%D0%B8.pdf>)

7. Міжнародні економічні відносини: підручник / За редакцією А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. – 602 с. (<http://international-relations-tourism.karazin.ua/themes/irtb/resources/da1e84517cfd25b5ad61025384ff017.pdf>)

8. Міжнародні економічні відносини: запитання та відповіді. [текст]: 5-ге вид. перероб. та доп. Навч. посіб. / За ред. Козака Ю. Г., Спорека Т., Зайця М. А. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 332 с (<http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5441/1/%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%96%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%96%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D1%81%D0%B8%D0%BD%D0%B8%20%D0%B7%D0%B0%D0%BF%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%82%D0%B0%20%D0%B2%D0%B4%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%B4.pdf>)

9. Романчиков В.І., Романенко І.О. Міжнародні економічні відносини. Навч. пос. – К.: Центр учбової літера* тури, 2008. – 256 с. (http://flightcollege.com.ua/library/6%20%D0%9E%D0%91%D0%A9%D0%95%D0%A1%D0%A2%D0%92%D0%95%D0%9D%D0%9D%D0%AB%D0%95%20%D0%9D%D0%90%D0%A3%D0%9A%D0%98/65%20%D0%AD%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%9C%D0%98%D0%9A%D0%90/65.5%20%D0%9C%D0%98%D0%A0%D0%9E%D0%92%D0%90%D0%AF%20%D0%AD%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%9C%D0%98%D0%9A%D0%90/%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B0%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B0/Mejd_ekon_vidnos-Romanchikov.pdf)

Додаткова література:

1. Carbaugh, Robert J. International Economics. 14th ed. Mason, OH: South-Western, 2012. – 480 pp.

2. Feenstra, Robert C., and Alan M. Taylor. International Economics. 2d ed. New York: Worth, 2012. – 278 pp.

3. Grossman, Gene M., and Kenneth S. Rogoff, eds. Handbook of International Economics. Vol. 3. Amsterdam: North-Holland, 1995. – 350 pp.

4. Krugman, Paul R., Maurice Obstfeld, and Marc Melitz. International Economics: Theory and Policy. 9th ed. Boston: Pearson Addison Wesley, 2012. – 446 pp.

5. Salvatore, Dominick. International Economics: Trade and Finance. 10th ed. New York: Wiley, 2010. – 283 pp.

6. Горбач Л. М. Міжнародні економічні відносини: підручник / Л.М. Горбач, О.В.Плотніков. - К.: Кондор, 2005. - 266 с.

7. Кругман П.Р. Международная экономика: теория и политика: Пер. с англ. / П. Р. Кругман, М. Обстфельд [Под ред. Колесова В. П., Куликова М.В.] - М.: Эк. ф-т МГУ, ЮНИТИ, 1997. - 799 с.

8. Міжнародна економіка: Підручник / А. П. Румянцев, Г. Н. Климко, В. В. Рокоча та ін.; за ред. А. П. Румянцева. - К.: Знання-Прес, 2003. - 447 с.

9. Міжнародні економічні відносини : підручник / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. – 612 с.

10. Міжнародні економічні відносини: навч. посібник / В.В. Козик, Л.А. Панкова, Н.Б. Даниленко. - 8-ме вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2011.– 470 с.

11. Міжнародні економічні відносини: Підручник / За ред. І. М. Школи. - К.: КНЕУ, 2003. - 589с.

12. Філіпенко А.С. МЕВ: історія: Підручник / А.С. Філіпенко. - К.: Либідь, 2006. - 392с.

Інтернет ресурси:

1. International Monetary Fund [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.imf.org>
2. Organisation for Economic Cooperation and Development [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oecd.org>
3. World Bank [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.worldbank.org>
4. World Trade Organization [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.wto.org>
5. United Nations Conference on Trade and Development UNCTAD [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unctad.org>

8. Форма підсумкового контролю успішності навчання: іспит

Перелік питань до іспиту

1. Сутність МЕВ. Об'єкти та суб'єкти МЕВ. Фактори впливу та рівні МЕВ.
2. Світове господарство та МПП. Форми МПП.
3. Структура світової економіки. Основні показники розвитку світової економіки.
4. Сутність та причини міжнародної торгівлі. Показники МТ.
5. Форми і методи сучасної міжнародної торгівлі.
6. Міжнародний ринок послуг. Види послуг. Особливості постачання послуг.
7. Сутність міжнародного руху капіталу. Ринок капіталів.
8. Форми міжнародного руху капіталів.
9. Міжнародний кредит і його основні види.
10. Сутність інвестицій. Прямі і портфельні інвестиції.
11. Чинники прямого іноземного інвестування.
12. Тенденції розвитку ринку міжнародних інвестицій
13. Причини і види міграції робочої сили.
14. Етапи та напрями міграції робочої сили.
15. Наслідки міграції робочої сили для країн імпортерів та країн експортерів.
16. Особливості міжнародної трудової міграції на сучасному етапі.
17. Сучасні центри тяжіння робочої сили
18. Сутність та форми міжнародного технологічного обміну.
19. Особливості міжнародного технологічного обміну у сучасних умовах.
20. Види ліцензійних домовленостей, особливості міжнародної ліцензійної торгівлі. Строки ліцензійних умов.
21. Економічний зміст патенту. Особливості міжнародного ринку інжинірингових послуг.
22. Світова валютно-фінансова система, принципи її функціонування, етапи розвитку.
23. Поняття валюти і її види.
24. Сутність обмінного валютного курсу. Плаваючий та фіксований валютний курс.
25. Сутність та форми міжнародних розрахунків.
26. Платіжний баланс, його сутність та структура. Чинники, які впливають на стан платіжного балансу.
27. Поняття, цілі та об'єктивні умови міжнародної економічної інтеграції.
28. Етапи міжнародної економічної інтеграції.
29. Особливості розвитку європейських інтеграційних процесів.

30. Особливості розвитку інтеграційних процесів в НАФТА.
31. Економічна інтеграція у Азіатсько-Тихоокеанському регіоні (АСЕАН, АТЕС) та проблеми інтеграційних процесів в Африці.
32. Проблеми інтеграційних процесів східної Європи і пострадянських країн.
33. Об'єктивна необхідність регулювання міжнародних економічних відносин. Об'єкти та суб'єкти регулювання.
34. Основні принципи, інструменти та методи регулювання.
35. Рівні механізму регулювання: національний, міжнародний та наднаціональний. Ендогенна та екзогенна система регулювання міжнародних економічних відносин.
36. Сутність, цілі та чинники зовнішньоекономічної політики держави. Характер та методи впливу держави на міжнародні економічні відносини.
37. Поняття глобальної фірми та її вплив на регулювання МЕВ
38. Поняття та функції мита. Основні види мита.
39. Рівень ставок мита. Номінальний та реальний рівень протекціонізму. Ефективна ставка тарифу. Оптимальний тариф.
40. Поняття тарифної квоти.
41. Доцільність застосування експортного мита.
42. Економічна роль тарифів у малій та великій країні.
43. Ефекти застосування тарифу: ефект перерозподілу, ефект захисту, ефект споживання, ефект умов торгівлі. Аргументи за і проти тарифу.
44. Основні принципи і правила СОТ, її функції у лібералізації і контролі світової торгівлі.
45. Механізм торгових конференцій. Основні раунди переговорів. Механізм огляду торгової політики і практики країн-членів СОТ.
46. Сутність і види нетарифного регулювання.
47. Кількісні методи: квотування, ліцензування, добровільне обмеження експорту. Види квот і ліцензій. Економічний ефект імпортних і експортних квот.
48. Фінансові методи регулювання торгівлі. Субсидії, кредити, демпінг. Торгові угоди і правові режими.
49. Приховані методи регулювання торгівлі. Технічні бар'єри, внутрішні податки та збори, державні закупівлі, вимоги про вміст місцевих компонентів.
50. Формування міжнародних асоціацій виробників та експортерів певних видів товарів.
51. Механізм функціонування товарних угод.
52. Застосування розподілу квот на виробництво та експорт товару.
53. Умови картельного регулювання цін на міжнародних ринках.
54. Міжнародні торгові угоди. Преференційні угоди та угоди про вільну торгівлю. Приклади дії таких угод. Економічний ефект торгових угод.
55. Сутність обмежувальної ділової практики (ОДП). Особливості ОДП: діяльність або поведінка підприємств; наявність домінуючого становища на ринках; обмеження доступу на міжнародні ринки конкурентів; різні форми угод.
56. Основні види ОДП.
57. Форми протидії ОДП на національному та міжнародному рівнях. Механізми сприяння розвитку конкуренції. ЮНКТАД та протидія ОДП. СОТ та проекти угод з правил конкуренції.
58. Основні інструменти регулювання торгівлі послугами.
59. Регулювання доступу на ринок. Обмеження у використанні національного режиму.
60. Кількісні квоти на імпорт послуг.
61. Обмеження на створення філій іноземних компаній, переміщення виробників та споживачів послуг.

62. Виключення з національного режиму. Особливості регулювання міжнародної торгівлі окремими видами послуг.
63. Діяльність ЮНКТАД, ОЕСР по лібералізації ринку послуг.
64. Генеральна угода з торгівлі послугами; генеральна угода з фінансових послуг.
65. Основні суб'єкти регулювання руху капіталу. Ендогенні та екзогенні механізми регулювання руху капіталу.
66. Економічні ефекти прямих інвестицій.
67. Види бар'єрів входу на ринок капіталів. Режими зарубіжного інвестування.
68. Форми та методи впливу ТНК на механізм міжнародного переміщення капіталу.
69. Основні тенденції розвитку механізму регулювання міжнародного руху капіталу.
70. Лібералізація припливу іноземних інвестицій. Стан інвестиційного клімату в країнах світу.
71. Системи оцінки привабливості національних економік для іноземних інвесторів.
72. Двосторонні та регіональні аспекти регулювання руху капіталів. Основні моделі «входу та заснування».
73. Угоди про взаємний захист та заохочення іноземних інвестицій. Угоди про запобігання подвійного оподаткування.
74. Світовий банк та регулювання міжнародного руху капіталу.
75. Механізм ринкового регулювання міжнародного руху робочої сили. Економічні ефекти міграції.
76. Державне регулювання міжнародної міграції. Еміграційна та імміграційна політика.
77. Засоби, застосовувані національними державами та регіональними інтеграційними угрупованнями для регулювання міграційних потоків.
78. Внутрішні та зовнішні аспекти регулювання міграції у Європейському Союзі та США. Шенгенська угода.
79. Конвенції Міжнародної організації праці з проблем міграції робочої сили. Діяльність Міжнародної організації міграцій.
80. Економічний зміст та види прав інтелектуальної власності. Особливості інтелектуальної власності.
81. Авторські та суміжні права. Права промислової власності.
82. Основні механізми захисту прав інтелектуальної власності. Угода СОТ про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (ТРИПС), її зміст і структура.
83. Сфери регулювання економічних відносин на різних етапах міжнародної інтеграції.
84. Регулювання економічної діяльності у межах Європейського Союзу.
85. Особливості регулювання міжнародних економічних відносин в НАФТА, АСЕАН, МЕРКОСУР, КАРИКОМ. Органи управління. Сфери та характер регулювання.